

PROVINCIE ■ ■ UTRECHT

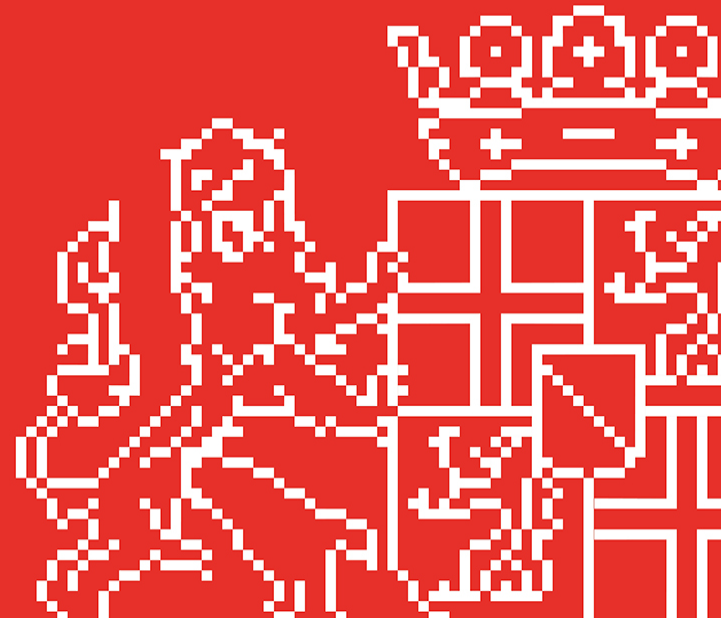
Informatiesessie 1/11/23

Herpositionering Trambedrijf

Jasper Hoogeland (CM)

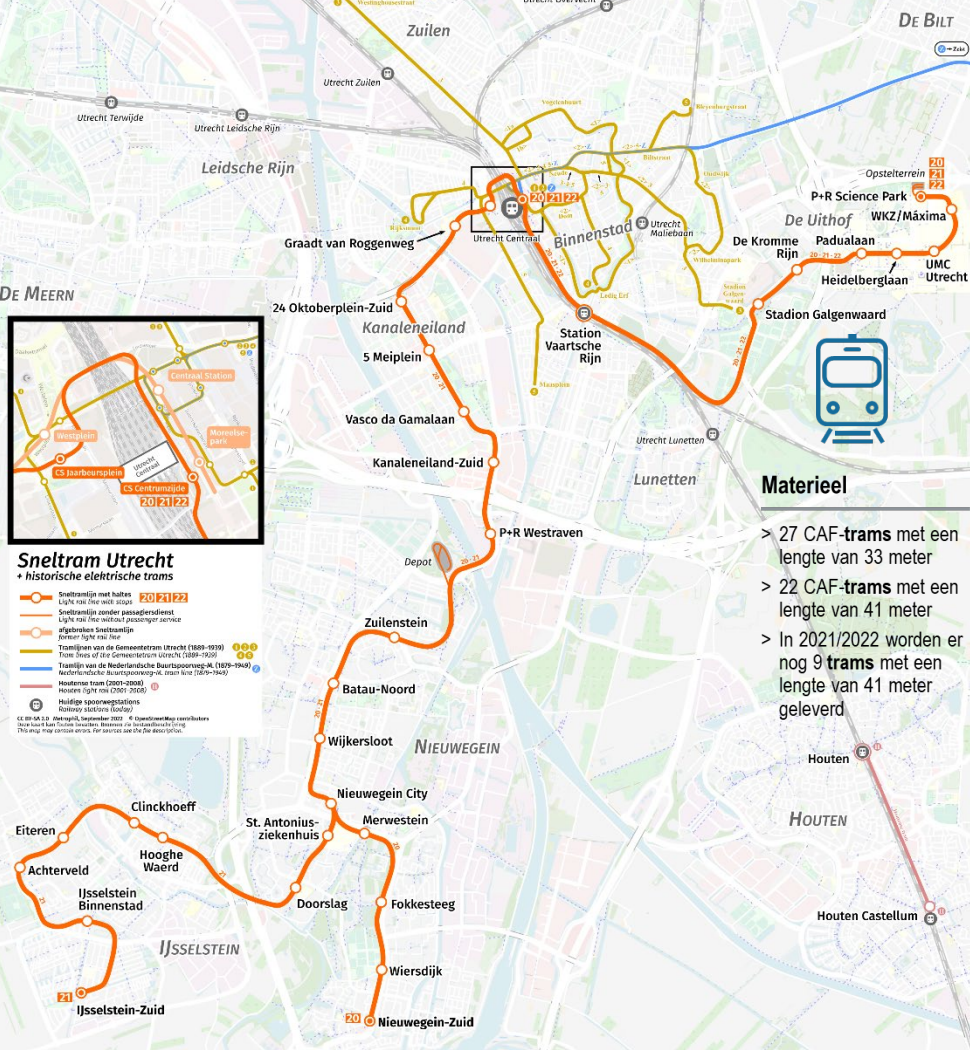
Cees Tommel (AOG)

Maxim ter Hedde (PL)

Beschrijving OV-assets

Materieel

- > 27 CAF-trams met een lengte van 33 meter
- > 22 CAF-trams met een lengte van 41 meter
- > In 2021/2022 worden er nog 9 trams met een lengte van 41 meter geleverd

Telematica

- > DRIS (Dynamisch Reis Informatie Systeem) met 600 displays
- > 68 kaartverkoop-automaten
- > 180 camera's en 2 SOS-palen
- > Operationeel Controle Centrum (OCC)
- > 60 km glasvezelkabel en 250 SIM-kaarten
- > 9 bedienbare poorten
- > Netwerken met switches, kasten, beveiliging, technische ruimtes en verbindingen
- > 11 servers
- > Diverse applicaties

Gebouwen

- > Nieuwe tramremise (terrein, werkplaats en OCC) in Nieuwegein
- > Busstalling met werkplaats Westraven
- > Extra busstalling op het remiseterrein in Nieuwegein
- > Eindpunt-voorzieningen Nieuwegein Zuid, IJsselstein Zuid en Station Breukelen

Haltes

- > 23 tramhaltes (in 2 richtingen) langs de SUNIJ-lijn
- > 9 tramhaltes (in 2 richtingen) aan de Uithoflijn
- > 3 bushaltes (in 2 richtingen) langs de gecombineerde busbaan in Utrecht Science Park, en de bushaltes Utrecht Centraal Centrumzijde en P+R Science Park

Infrastructuur

- > 74 km trambaan op de SUNIJ-lijn, Uithoflijn en de opstel terreinen
- > 75 wissels, 110 overwegen/ -paden en beveiliging
- > Energievoorziening, met 74 km rijdraad, 1455 masten en 13 onderstations
- > 25 kunstwerken
- > Gecombineerde bus-/ trambaan tussen de haltes Jaarbeurszijde en UCC en in Utrecht Science Park
- > Opstel terrein P+R Science Park en het emplacement bij de remise in Nieuwegein

Context en aanleiding

1. Sinds 1983 sneltram Utrecht–IJsselstein. In dec '19 Uithoflijn in exploitatie.
2. Wettelijke taak (WP2000), BRU (OV-autoriteit) werd opgeheven, provincie neemt taak, personeel, projecten en assets over (per 1 januari 2015).
3. OV (bereikbaarheid) omvat ongeveer 30% van de provinciale begroting en de provinciale balans 2023.
4. Bij de overheveling van taken naar de provincie is besloten dat de inrichting hiervan te zijner tijd zou worden geëvalueerd.
5. De provincie staat voor een transitie naar gezondere en duurzame mobiliteit binnen de bredere verstedelijkingsopgave → organisatie moet hierbij passen.
6. Mede op basis van een [motie in PS \(motie 126\)](#) is de evaluatie gestart in 2021 en afgerond in 2022 (rapportage Roland Berger). Ontvlechtingsscenario's beoordeeld. Voorkeursscenario door Van Doorne juridische adviseurs en Mazars belastingsadviseurs beoordeeld.
7. Principebesluit ontvlechting Trambedrijf door PS genomen in september 2022.

Redenen voor ontvlechting

1. Minder versnippering van kerntaken en verantwoordelijkheden;
2. Betere bedrijfsmatige ondersteuning;
3. Besluitvormingsprocessen meer richten op 24-uurs operationeel bedrijf i.p.v. beleidsorganisatie;
4. Effectievere sturing op integrale OV-businesscase;
5. Betere en heldere afspraken tussen partijen & vertaling naar de praktijk;
6. Meer samenhang tussen projecten, beheer, onderhoud en exploitatie.

Principebesluit PS september 2022

“Nemen het principebesluit een provinciale beheerorganisatie Trambedrijf als **aparte juridische entiteit** in te richten, in de vorm van een of meerdere besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid waarbij de provincie Utrecht 100% aandeelhouder is en waarbij:

- a. deze beheerorganisatie verantwoordelijk is voor het **beheer en onderhoud** van de infrastructuur en het materieel;
- b. reguliere en grote investeringsprojecten ten behoeve van het **beheer en onderhoud** onder verantwoordelijkheid vallen van deze beheerorganisatie;
- c. voor de uitvoering van **complexe projecten** een projectorganisatie zal worden ingericht;
- d. de activa, passiva rechten en verplichtingen (de assets) worden overgedragen aan deze beheerorganisatie.

→ **Geven GS de opdracht tot het opstellen van een implementatieplan betreffende de inrichting van een provinciale beheerorganisatie.**

→ Voorbehoud: de aanname dat de gevolgen op financieel en fiscaal gebied in verhouding staan tot de beoogde voordelen van een aparte juridische entiteit, hetgeen na vaststelling van dit principebesluit nader wordt uitgezocht bij de uitwerking van het implementatieplan.”

Orderingsvarianten OV (tram en bus)

- Concessieverlening en ontwikkeling binnen publiek domein
- Materieelbeheer en -onderhoud: -> vervoerder of infrastructuurbeheerder
- Infrastructuurbeheer en -onderhoud -> publieke vervoerder of publieke beheerorganisatie

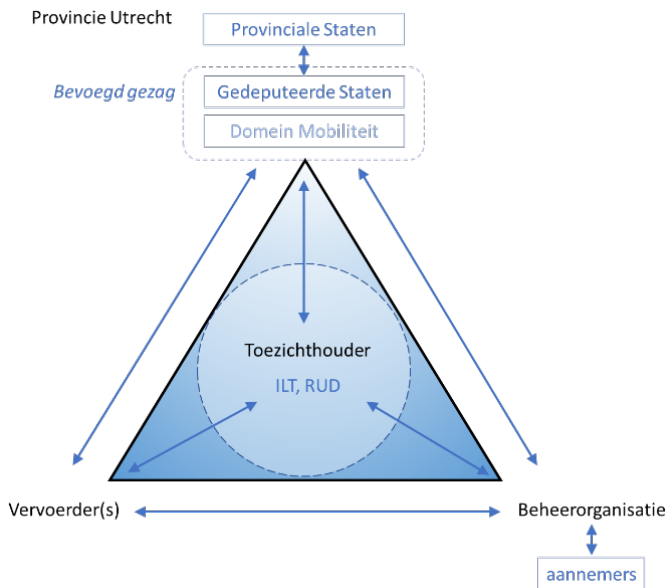
Orderingsvarianten	OV			Tram		Bus	
	Concessie-verlening	Ontwikkeling	Infrastructuur-beheer ¹⁾	Materieel-beheer	Exploitatie	Materieel-beheer	Exploitatie
A Geoptimaliseerde huidige situatie	Provincie			Vervoerder			
B Provinciale beheerorganisatie	Provincie	Beheerorganisatie		Vervoerder			
C Materieel bij vervoerder	Provincie			Vervoerder			
D Provinciale beheerorganisatie en materieel bij vervoerder	Provincie	Beheer-organisatie		Vervoerder			
E Volledige beheer bij vervoerder	Provincie	Vervoerder					

1) Inclusief haltes, gebouwen en telematica

■ Publiek ■ Privaat

(Wettelijke) rollen en (OV)-kerntaken

Opdrachtgever

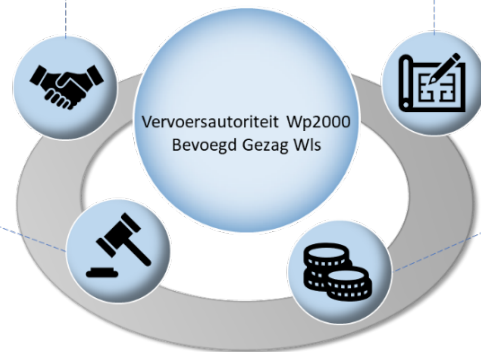
Aanleg, beheer en onderhoud infra
Concessieverlening vervoerder

Beleid

OV Netwerkperspectief
Mobiliteitsvisie
Beheervisie

Wettelijke verantwoordelijkheid

Veiligheid
Regelgeving en toezicht
Aanwijzen beheerder
Aanwijzen verkeersleiding

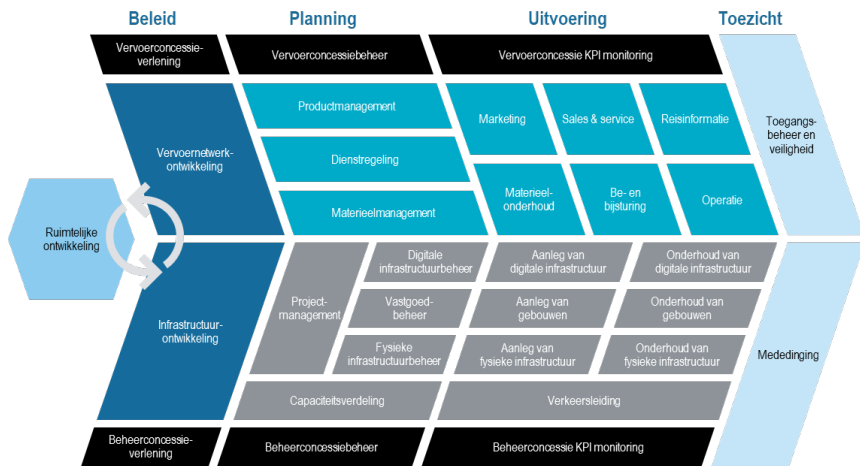
Financiële verantwoordelijkheid

Programmabegroting
Kadernota
Meerjareninvesteringsplan
Meerjarenonderhoudsplan
Totale financiële model OV

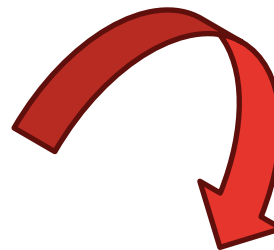

Uitgewerkte scenario's Ronald Berger

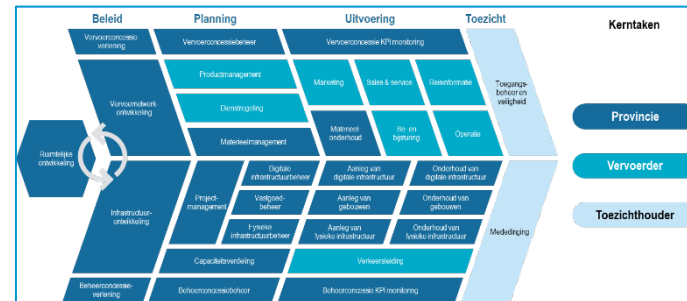
Vanuit theorie (Roland Berger) naar ...

- Kerntaken**
- Concessieverlening
 - Ontwikkeling
 - Vervoer
 - Infrastructuurbeheer
 - Toezicht

analyse huidige situatie trambedrijf

Voorkeursvariant B en op termijn D (Ronald Berger rapport p. 34 t/m 54)

Selectiecriteria – 24 pnt

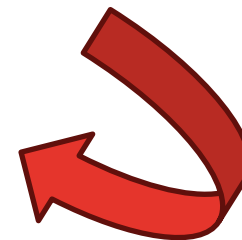
- Integraliteit (reizigersbelang)
- (Kosten)efficiëntie -> OV-business case
- Effectiviteit (24/7 karakter)
- Toekomstvastheid (OV-ambities)
- Flexibiliteit (innovatiekracht bedrijfsvoering)
- Organisatie (competenties en arbeidsplaatsen)
- Implementatiemogelijkheden (risico's en kosten)
- Oplossing (invulling geeft aan knelpunten)

Orderingsvarianten	OV			Tram		Bus	
	Concessie-verlening	Ontwikkeling	Infrastructuur-beheer ¹⁾	Materieel-beheer	Exploitatie	Materieel-beheer	Exploitatie
A Geoptimaliseerde huidige situatie	Provincie			Vervoerder			
B Provinciale beheerorganisatie	Provincie	Beheerorganisatie		Vervoerder			
C Materieel bij vervoerder	Provincie			Vervoerder			
D Provinciale beheerorganisatie en materieel bij vervoerder	Provincie	Beheer-organisatie		Vervoerder			
E Volledige beheer bij vervoerder	Provincie	Vervoerder					

1) Inclusief haltes, gebouwen en telematica

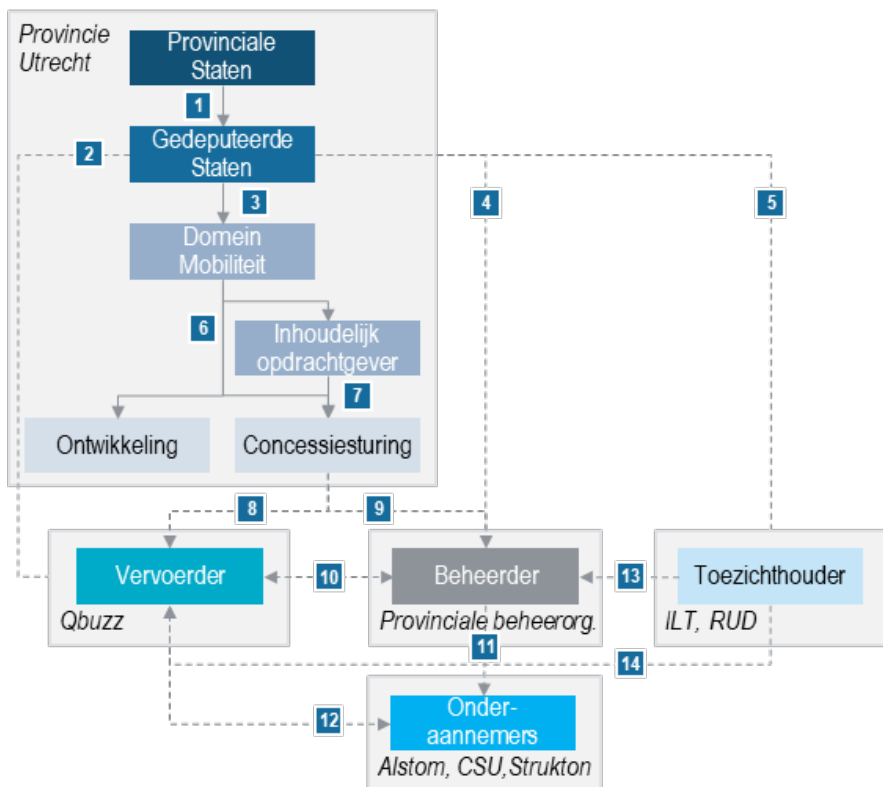
■ Publiek ■ Privaat

- 13
- 23
- 15
- 21
- 16

Governancestructuur nieuwe situatie

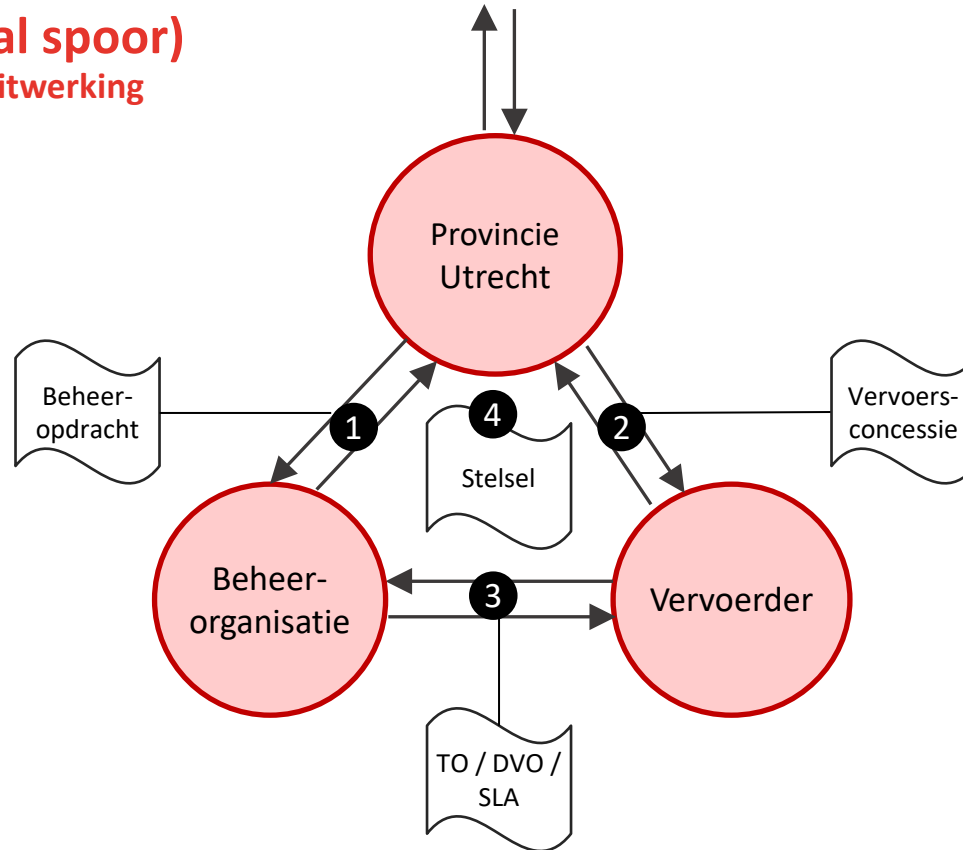

- 1 Enquête- en vragenrecht, recht van initiatief, amendement en interpellatie
- 2 Verlenen vervoerconcessie, veiligheidscertificaat en aanwijzen verkeersleiding
- 3 Systeemverantwoordelijkheid
- 4 Aanwijzen beheerder, raad van toezicht/commissarissen
- 5 Verzoek om toezicht
- 6 Personele aansturing
- 7 Inhoudelijke aansturing
- 8 Monitoring en sturing van vervoerconcessie
- 9 Monitoring en sturing van beheerafspraken
- 10 Toegangsovereenkomst, verhuur van trammaterieel
- 11 Monitoring en sturing van schoonmaak-/onderhoudscontracten
- 12 Afstemming
- 13 Toezicht
- 14 Toezicht

De opdracht:

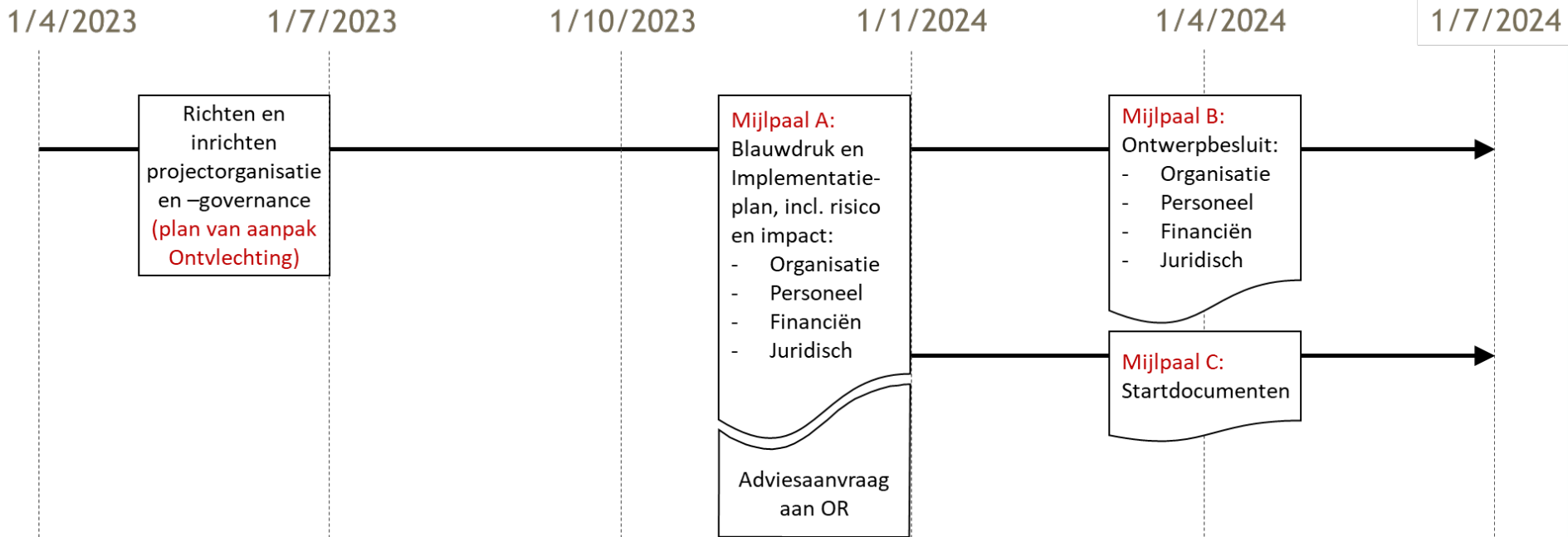
1. Voer regie op de benodigde voorbereiding om de Provincie Utrecht en de beheerorganisatie Trambedrijf te kunnen gaan ontvlechten, met als resultaat een **goedgekeurd implementatieplan** en **goedgekeurd ontwerpbesluit** medio 2024;
2. Stel de benodigde (start)documenten op om medio 2024 met de BV van start te kunnen gaan;
3. Begeleid het besluitvormingsproces met **GS** en **PS** en lever aan deze de gevraagde beslisdocumenten aan (A-/B-stukken, Statenvoorstel, Ontwerpbesluit; zie ook Statenbrief 21 juni 2022). Begeleid en ondersteun tevens de besluitvorming door de **OR** op de primaire beslisdocumenten.

WLs (Wet Lokaal spoor) vormt basis voor de uitwerking

Mijlpalenplanning voor GS

Uitzoekpunt fiscaliteiten OV-assets

Voorjaar 2023 zijn gesprekken met Belastingdienst gevoerd. Conclusie:

- BTW en BTW compensatiefonds kunnen zonder fiscale heffingen en correcties.
- Overdrachtsbelasting: 10,4% over de waarde onroerend goed (Waarde = 293 miljoen → heffing = 30,47 miljoen). Door benodigde herwaardering kan dit bedrag hoger uitvallen.
- Vpb en loonheffing: zeer beperkte impact.

Wanneer de provincie een aanslag voor de overdrachtsbelasting wil voorkomen is de enige optie om de OV-assets niet over te dragen aan de BV en deze in eigendom van de Provincie te houden zodat louter het beheer en onderhoud als dienstverlening bij de BV wordt belegd.

Effect niet overdragen OV-assets

Welke gevolgen heeft het niet-overdragen van de OV-assets op de voordelen van een zelfstandige beheerorganisatie OV-assets?

- Het heeft geen effect op de beoordelingscriteria integraliteit, effectiviteit, toekomstvastheid, organisatie, flexibiliteit en implementatiemogelijkheid.
- Het heeft wel effect op het criterium kostenefficiëntie (**onderdeel financieringsruimte**), want de OV-assets blijven op de balans van de provincie staan. Bij een toekomstige schaa sprong is het hierdoor moeilijker signaalwaarden op het gebied van solvabiliteit en netto schuldquote op peil te houden bij de huidige waardering van de assets op de provinciale balans.
- We willen de gevolgen van de ontvlechting zo beperkt mogelijk houden voor het personeel. Daarom hebben we als uitgangspunt gehanteerd dat het personeel met behoud van rechtspositie overgaat (**Overgang van Onderneming**). Het niet overdragen van de OV-assets heeft hierop geen effect, omdat de OV-assets geen productiemiddel zijn voor de taken van de beheerorganisatie.

Planning besluitvorming

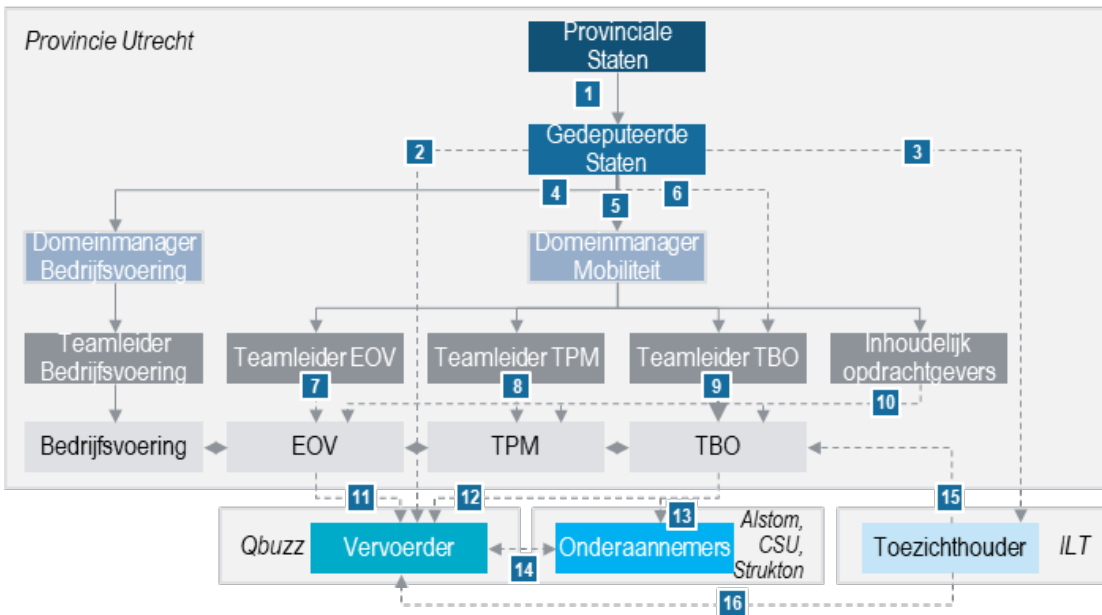
Wat	Wanneer
Informatiesessie voor PS (stavaza en planning)	1 november
Vaststellen implementatieplan door GS	Q1 2024
Adviesaanvraag OR	Q1 2024
Bespreken advies en gevolgen in GS	Q2 2024
Vaststellen implementatieplan door PS	Q2 2024
Vaststellen ontwerpbesluit door GS	Q3 2024
Vaststellen ontwerpbesluit door PS	Q4 2024

RESERVE

Huidige governancestructuur Trambedrijf

- 1 Enquête- en vragenrecht, recht van initiatief, amendement en interpellatie
- 2 Verlenen vervoerconcessie en veiligheidscertificaat, aanwijzen verkeersleiding
- 3 Verzoek om toezicht
- 4 Bedrijfsmatige ondersteuning
- 5 Systeemverantwoordelijkheid
- 6 Aanwijzen beheerder
- 7 Personele aansturing
- 8 Personele aansturing

- 9 Personele aansturing
- 10 Inhoudelijke aansturing
- 11 Monitoring en sturing van vervoerconcessie
- 12 Toegangsovereenkomst, verhuur van trammaterieel
- 13 Monitoring en sturing van schoonmaak- en onderhoudscontracten
- 14 Afstemming
- 15 Toezicht
- 16 Toezicht

1. Bij de verdere uitwerking van het implementatieplan uitgaan van oprichting beheerorganisatie zonder overdracht van assets
2. (Separaat) traject met ministerie van Financiën opstarten om te onderzoeken hoe overdrachtsbelasting niet afgedragen hoeft te worden
 - let op: beleid ministerie vs uitvoering belastingdienst
 - let op: kosten en doorlooptijd (enkel jaren)